

amsterdamse
cellobiënnale

26 oktober t/m
3 november 2012

impressie

*'Een heus cellofeest,
met alles erop en eraan'*

Trouw, 29 oktober

De vierde Amsterdamsse Cello Biënnale een groot succes

De 4e Amsterdamsse Cello Biënnale was een groot succes. Met ruim zeventig evenementen, negenendertig internationale solisten en dertien orkesten en ensembles was deze Biënnale groter, afwisselender en drukker dan ooit. Het negen dagen durende festival werd door ruim 22.000 mensen bezocht. Daarnaast konden nog eens 1300 leerlingen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs op school kennismaken met de cello en de Amsterdamsse Cello Biënnale.

In een tijd waarin het realiseren van een groot internationaal muziekfestival niet eenvoudig is, kon de Amsterdamsse Cello Biënnale tot stand komen dankzij de good-will en substantiële steun van het publiek, de vele donateurs, fondsen, partners en sponsors.

De Amsterdamsse Cello Biënnale 2012 kreeg grote aandacht van de media. Naast uitgebreide verslaggeving door landelijke dagbladen en de Publieke

Omroep werd de Biënnale bezocht door filmploegen uit Nederland, Japan, Duitsland en Ierland. Omroep Max maakte een tv-productie van de Opening en een webcast van het slotevenement *Cello Coupé*.

Het talrijke publiek, de vele internationale grootheden, de vele orkesten en ensembles, de inspirerende aanwezigheid van *Artist in Residence* Tan Dun, het hoge niveau van de kandidaten van het Nationaal Cello Concours, de grote hoeveelheid buitenlandse cellostudenten, het zorgde allemaal voor negen dagen lang opgetogenheid en opwinding over de vele muzikale hoogtepunten, onverwachte ontmoetingen en ontroerende momenten.

Internationaal

Het ideaal om van de Amsterdamsse Cello Biënnale dé ontmoetingsplaats voor cellisten uit de hele wereld te maken begint steeds vastere vorm te krijgen. Niet alleen kwamen solisten uit de hele wereld bijeen tijdens de Biënnale, maar ook grote groepen studenten van de conservatoria van Parijs, Beijing, Zürich, Göteborg en Stockholm. Daarnaast bezochten individuele studenten uit bijna alle delen van de wereld de Biënnale. Inmiddels heeft de Amsterdamsse Cello Biënnale grote internationale naamsbekendheid verworven en hebben verschillende docenten aangegeven hun studenten mee te zullen nemen naar de komende edities.

Opening, artistiek leider Maarten Mostert en *Artist in residence* Tan Dun

Snow in June - LeineRoebana met Jakob Koranyi en CVA Percussion

Nederlands Philharmonisch Orkest o.l.v. Tan Dun

Truls Mørk

Martin Fondse en Cello8ctet Amsterdam

Programmering en Concerten

Gloedvol rood van de in het oosten opkomende zon en drakenfiguren sierden het publiciteitsmateriaal van de Biënnale 2012 die in een Oosters perspectief stond. *Artist in Residence* was China's beroemdste componist en dirigent Tan Dun. Hij was het hele festival aanwezig, gaf masterclasses en inleidingen en leidde verschillende orkesten en ensembles in zijn eigen composities. Zijn multimediale compositie *The Map* met het Symfonieorkest van het Conservatorium van Amsterdam en Anssi Karttunen als solist en de uitvoering van *Circle* met het Nieuw Ensemble - met een actieve rol voor het publiek - waren festivalhoogtepunten. Naast de werken van Tan Dun presenteerde de Biënnale veel nieuwe, onbekende en zelden uitgevoerde composities. Het Biënnale publiek is nieuwsgierig en komt daar in groten getale op af. Er waren elf wereldpremières waaronder een nieuw celloconcert van de Letse

Het nieuwe partnerschap met de Duitse Kronberg Academy zorgde voor een bijzonder concert met jonge internationale topsolisten uit hun opleiding.

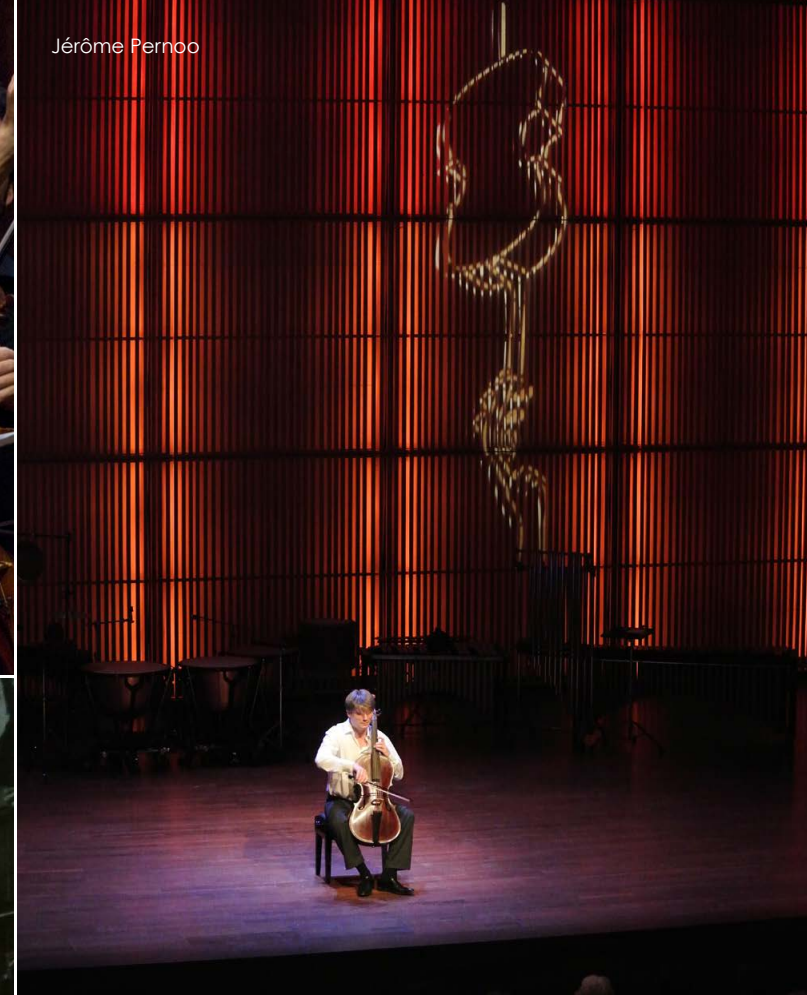
Van de optredende orkesten en ensembles waren het Cello8ctet Amsterdam en het Ragazze Kwartet de *Ensembles in Residence*. Het octet was niet alleen nadrukkelijk betrokken bij alle educatieve onderdelen van de Biënnale, maar nam ook een Take Five-programma voor zijn rekening met premières van Arvo Pärt en John Adams. Daarnaast waren de acht cellisten te horen in een arrangement van de filmmuziek van *Crouching Tiger* van Tan Dun tijdens de Opening en de slotavond en programmeerden ze de dagelijkse Cello Lounge. Het Ragazze Kwartet begeleidde tijdens het Nationaal Cello Concours alle deelnemers in celloconcerten van Luigi Boccherini en toonde zich een betrouwbare partner

componist Peteris Vasks met Sol Gabetta en Amsterdam Sinfonietta en van de Russische componist Alexander Raskatov met David Geringas en Asko | Schönberg.

Nast 'oude bekenden' zoals Colin Carr, Anner Bijlsma, Quirine Viersen, David Geringas en Anssi Karttunen waren veel solisten voor de eerste keer uitgenodigd. Gevestigde namen als Truls Mørk, Sol Gabetta, Tsuyoshi Tsutsumi, Jian Wang en Jérôme Pernoo waren voor het eerst te horen in het Muziekgebouw aan 't IJ. Nog opvallender was het grote contingent jonge solisten. De Zweeds-Hongaarse Jakob Koranyi, de Japanner Dai Miyata, de Deense Andreas Brantelid en de Duitsers Johannes Moser en Gabriël Schwabe zijn de groten van straks en maakten grote indruk. Laureaten van het Nationaal Cello Concours werd gelegenheid geboden als solist op te treden en daar maakten Sietse-Jan Weijenberg (2006), Ella van Poucke (2010) en Joann Whang (2010) op overtuigende wijze gebruik van.

van Sietse-Jan Weijenberg, David Geringas en Dai Miyata in drie verschillende concerten. Nieuw en zeer succesvol waren de *Late Night* concerten in het Bimhuis. De 'klassieke' cellist Jérôme Pernoo bleek als improviserend cellist een waardig partner van de gelouterde jazz-cellist Vincent Courtois. Ernst Reijseger hield samen met gitaristen Franky Douglas en Lesley Joseph en pianist Harmen Fraanje een stampvol Bimhuis tot half twee 's nachts aan de stoel gekluisterd. Nieuw was ook de slotavond *Cello Coupé* die was vormgegeven als een doorgecomponeed *Spectacle Coupé* in een Grand Café. Alle nog aanwezige solisten en ensembles verschenen - en bleven na het optreden - op het podium om met afwisselende korte stukken, van *tango's* tot *Tan Dun* en van *Haydn* tot *Hymne* van Klengel de Biënnale in grote feeststemming te eindigen.

Tan Dun
Truls Mørk
Colin Carr
Dai Miyata
Sol Gabetta
Maya Beiser
Anner Bijlsma
Hidemi Suzuki
Kevin Olusola
Ernst Reijseger
Tsuyoshi Tsutsumi
Larissa Groeneveld
Amsterdam Sinfonietta
Nederlands Symfonie Orkest
B'Rock | Baroque Orchestra Gent
Symfonieorkest Conservatorium Amsterdam
Nederlands Philharmonisch Orkest
Nederlands Jeugd Strijkorkest
Cello8ctet Amsterdam
Sietse-Jan Weijnenberg
Raphael Wallfisch
Anssi Karttunen
Vincent Courtois
Doris Hochscheid
Andreas Brantelid
Xenia Jankovic
David Geringas
Nieuw Ensemble
Valter Dešpalj
Jakob Koranyi
LeineRoebana
Martin Fondse
Johannes Moser
Ragazze Kwartet
Jérôme Pernoo
Asko | Schönberg
Hans Woudenberg
Gabriel Schwabe
Residentie Orkest
Kaori Yamagami
Ella van Poucke
Quirine Viersen
Joann Whang
Floris Mijnders
Roel Dieltiens
Paul Watkins
Chu Yi-Bing
Jian Wang
Tan Wei

Concours, Masterclasses en Workshops

Het stimuleren, ontwikkelen en inspireren van jong talent is een essentieel onderdeel van de Amsterdamse Cello Biënnale. Het **Nationaal Cello Concours** is daarbij een belangrijk instrument. Opnieuw was er een stijging van het aantal deelnemers. Van de zeventien kandidaten kwamen er elf uit Nederland, de overigen waren buitenlanders die tenminste één jaar in Nederland studeren. In twee voorrondes presenteerden ze zich voor de internationale jury en een talrijk publiek. De drie uiteindelijke finalisten speelden in een overvol Muziekgebouw aan 't IJ allen het celloconcert van Edward Elgar met het Symfonie Orkest van het Conservatorium van Amsterdam onder leiding van Paul Watkins.

Harriet Krijgh (1991) won zowel de Eerste prijs als de Publieksprijs. De zeer jonge Jonathan Roozeman (1997) ontving de Tweede prijs en de Derde prijs ging naar de Amerikaanse, in Den Haag studerende Jonathan Butler (1989), die ook de prijs kreeg voor de beste vertolking van het opdrachtwerk, dit jaar gecomponeerd door Yannis Kyriakides. Dana de Vries (1993) ontving de aanmoedigingsprijs. De internationale jury onder voorzitterschap van Jan Willem Loot was zeer opgetogen over het grote aantal deelnemers en hun hoge kwaliteit.

De laureaten ontvangen geldprijzen, concerten en – vanaf 2012 voor het eerst – masterclasses aan de Kronberg Academy. Daarnaast geeft de Biënnale begeleiding en advies op onderwerpen die voor een jong toptalent van belang kunnen zijn zoals carrière-planning, programmering en publieksofbouw.

Jury Nationaal Cello Concours 2012

Colin Carr	Engeland
Valter Dešpalj	Kroatië
Xenia Jankovic	Servië
Floris Mijnders	Nederland
Tsuyoshi Tsutsumi	Japan
Chu Yi-Bing	China
Jan Willem Loot	Nederland (voorzitter)

Studenten uit binnen- en buitenland konden zich aanmelden voor een van de twaalf **masterclasses** die verspreid over zes dagen werden gegeven door solisten die ook op de concerten te beluisteren waren. Er waren masterclasses van Truls Mørk, Tsuyoshi Tsutsumi, Colin Carr, Anssi Karttunen, Sol Gabetta, Xenia Jankovic, Anner Bijlsma, David Geringas, Johannes Moser, Jérôme Pernoo, Chu Yi-Bing en Valter Dešpalj. Een talrijk publiek kocht als toehoorders kaartjes voor deze masterclasses.

Ernst Reijseger gaf een **workshop** over improvisatie, ritme en nieuwe technieken, waarin hij ook de rol van de huidige cellist in de veranderende muziek-maatschappij nadrukkelijk betrok.

De workshop van de Amerikaanse cellist/beatboxer Kevin Olusola speelde zich af op de Open Schoolgemeenschap Bijlmer.

Artist in Residence van de Biënnale Tan Dun werkte twee middagen met compositiestudenten op het Conservatorium van Amsterdam. Tan Wei, bespeelster van de *Erhu*, het Oosterse neefje van de cello demonstreerde haar instrument en de componisten konden hun korte schetsen voor dit instrument bespreken met de speelster en Tan Dun.

Masterclass Sol Gabetta

Jonathan Roozeman,
tweede prijs

Harriet Krijgh,
winnares Nationaal Cello Concours 2012

Jonathan Butler,
derde prijs

Kevin
Downs

Noemi
Pasquina

David
Bordeleau

Maya
Friedman

Dana
de Vries

De jury: vlnr. Flois Mijnders, Valter Despalj, Tsuyoshi Tsutsumi, Xenia Jankovic, Chu Yi-Bing en Colin Carr

Matthijs
Broersma

Masterclass Anner Bijlsma

Masterclass Johannes Moser

Martha
Bijlsma

Marjolein
Nieuwenkamp

Rolando
Fernandez

Ilse
te Wies

Workshop Ernst Reijseger

Pia
Greiner

Suzanne
van Duuren

Georgios
Kotsiolis

Willemijn
Knödler

Hello Cello

Talentontwikkeling en het stimuleren van jong talent zijn kernactiviteiten van de Amsterdamse Cello Biënnale; het laten kennismaken met de cello, het zelf leren cello spelen en het promoten van klassieke muziek bij jonge kinderen en scholieren zijn dat zeker ook. **Hello Cello** is het vignet van de educatieve projecten die dit willen bewerkstelligen. Het **Mega Kinder Cello Orkest** (MegaKCO) is een project voor jonge celloamateurs van alle speelniveaus. Honderdvierentwintig cellospelende kinderen uit heel Nederland tot en met 18 jaar konden meedoen. In vier regio's in het land werden voorbereidende repetities gehouden waar componist Martin Fondse, ondersteund door de jonge cellisten van het Cello8ctet Amsterdam, zijn speciaal voor het orkest gecomponeerde muziek repeteerde. Allemaal ter voorbereiding van het optreden tijdens de Biënnale in de Grote Zaal van het Muziekgebouw aan 't IJ. Op zaterdagmiddag 27 oktober was het zover: het Muziekgebouw, overvol met papa's en mama's, broertjes en zusjes, opa's en oma's uit het hele land, werd op stelten gezet door het Mega Kinder Cello Orkest, meesterlijk geleid door een 'coole' Martin Fondse.

Op de scholen

Met het project **De Bestorming** werd een oude wens van de Biënnale vervuld om een markant en doeltreffend project rond de cello aan te bieden aan **Amsterdamse basisscholen**. Samen met **Cello8ctet Amsterdam** en regisseuse Dagmar Slagmolen werd een project bedacht waarin basisscholen letterlijk door een cello-guerilla worden bestormd en de school een dag lang wordt bezet door de cello en cellisten. De cellisten vervangen de docenten, maken met de kinderen een voorstelling en laten ze kennismaken

met klassieke muziek in de Classic Express, de rijdende muziekzaal van het Prinses Christina Concours. Het project kwam tot stand in samenwerking met **Cello8ctet Amsterdam**, Oorkaan, Muziekgebouw aan 't IJ en het Prinses Christina Concours. Het project vond plaats op de Zevensprong, de Ichthusschool en de Thimotheusschool. De groepen 6 en 7 van deze scholen bezochten daarna ook de Biënnale zelf en zagen in het Bimhuis de voorstelling **Cellostorm** van het Cello8ctet Amsterdam en Oorkaan. De voorstelling bleek een regelrechte hit. De voorstellingen waren in korte tijd uitverkocht. **Cellostorm** gaat in het seizoen 2013-14 uitgebreid op tournee door het land. De andere schoolgroepen bezochten de **Klankspeeltuin** in het Muziekgebouw aan 't IJ die helemaal in het teken stond van de cello. Het scholenproject is een groot succes geworden. De reacties van de scholen waren zeer positief en er is gevraagd het project in de toekomst voort te zetten.

Een heel ander schoolproject vond plaats op de Open Schoolgemeenschap Bijmer in Amsterdam ZuidOost. Een belangrijke gast van de Biënnale, de jonge Amerikaanse cellist en beat-boxer Kevin Olusola gaf daar concerten en workshops voor in totaal zo'n 400 scholieren.

Ook voor de kleuters waren er voorstellingen tijdens de Biënnale: **Haren en Snaren**, gemaakt en gespeeld door KleuterSinfonietta en gepresenteerd in samenwerking met Het Concertgebouw.

Haren en Snaren KleuterSinfonietta

Cellostorm Cello8ctet Amsterdam

Mega Kinder Cello Orkest

Concert in de Classic Express

Cello op school

Fringe

In tegenstelling tot het hoofdprogramma waarvoor al maanden van tevoren kaarten konden worden gekocht, werd de invulling van de randprogrammering ofwel de Fringe van de Biënnale pas vlak van te voren bekend gemaakt. Op die manier kon tot op het laatste moment worden ingesprongen op de mogelijkheden die zich aandienen. Zoals deze keer de optredens op het **Open Podium** van de celloklas van Jérôme Pernoo uit Parijs en van de groep cellostudenten uit Stockholm. Het Fringeprogramma is gratis en zeer populair. Alle concerten, lezingen en talkshows en inleidingen die dagelijks op vaste tijden plaatsvonden waren overvol tot zeer goed bezet.

Ter ere van de Oosterse connectie tijdens deze Biënnale was de Chinese **Erhu-speelster Tan Wei** uitgenodigd een recital in de Kleine Zaal te geven. Met Tan Dun als explicateur werd deze Chinese 'knievedel' op smaakvolle wijze door Tan Wei gedemonstreerd. Na een verzameling oude Chinese volksliedjes overrompelde zij het publiek aan het eind met een feestelijke Csárdás van Monti. Niet minder verrassend was het optreden twee dagen later van de Amerikaanse **beatbox-cellist Kevin Olusola**. Zijn roem was hem al vooruit gesnel. Twee keer zoveel mensen als in de Kleine Zaal pasten (zij vonden een plek op het Foyerdeck) pakte hij volledig in met een charismatische presentatie van zijn verbluffende beat-box techniek. Het was verbazingwekkend hoe hij bekende en eigen popliedjes al cellospelend voorzag van een virtuoos swingend, volledig vocale, 'ritmesectie'.

Minstens zoveel mensen kwamen af op de presentatie door **Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)** van hun project **Album**. Ze zijn warmbloedige pleitbezorgers van de Nederlandse (cello-)muziek en

hadden voor dit project dertig componisten gevraagd een kort werk te schrijven voor cello en piano met een volstrekt persoonlijke signatuur, maar... speelbaar voor amateurs. De eerste tien van deze stukken werden in de Kleine Zaal gepresenteerd door Doris en Frans en verschillende amateurduo's.

Inleidingen en lezingen werden gehouden door de **Servais Stichting** uit Vlaanderen en door **Artist in Residence Tan Dun**. De nestor van de Amsterdamse Cello Biënnale **Anner Bijlsma** hield vier keer zijn inmiddels befaamde 'talkshow' met de internationale gasten.

Traditiegetrouw vormden de entreehal en het grote foyerdeck het domein van **instrumenten- en strijkstokkenbouwers** uit Nederland en uit het buitenland. Strijkstokken werden wetenschappelijk onderzocht in een **Bowmakers Panel** in de Kleine Zaal en aansluitend werden in de Grote Zaal door Raphael Wallfisch en Floris Mijnders de stokken van bijna alle professionele stokkenbouwers in Nederland gepresenteerd.

Het Engelse veilinghuis **Bonhams**, gespecialiseerd in muziekinstrumenten en sponsor van de Biënnale, hield een voor iedereen gratis toegankelijke taxatiedag voor strijkinstrumenten in het Atrium van het Muziekgebouw.

Na de avondconcerten waren er **after-concerts** in de Entreehal en werd restaurant Zouthaven omgetoverd tot de **Cello Lounge** met Cello8ctet Amsterdam als gastvrouwen en -heren. Zij zorgden elke avond voor een ander programma. De spontaan ontstane jamsessie van alle aanwezige cellisten met gangmaker Kevin Olusola zal menigeen nog lang heugen.

Bach & Breakfast

Jamsessie met Kevin Olusola in de Cello Lounge

Anner Bijlsma in gesprek met Saskia Otto, Anssi Karttunen, Tan Dun en Tsuyoshi Tsutsumi

Cello Lounge

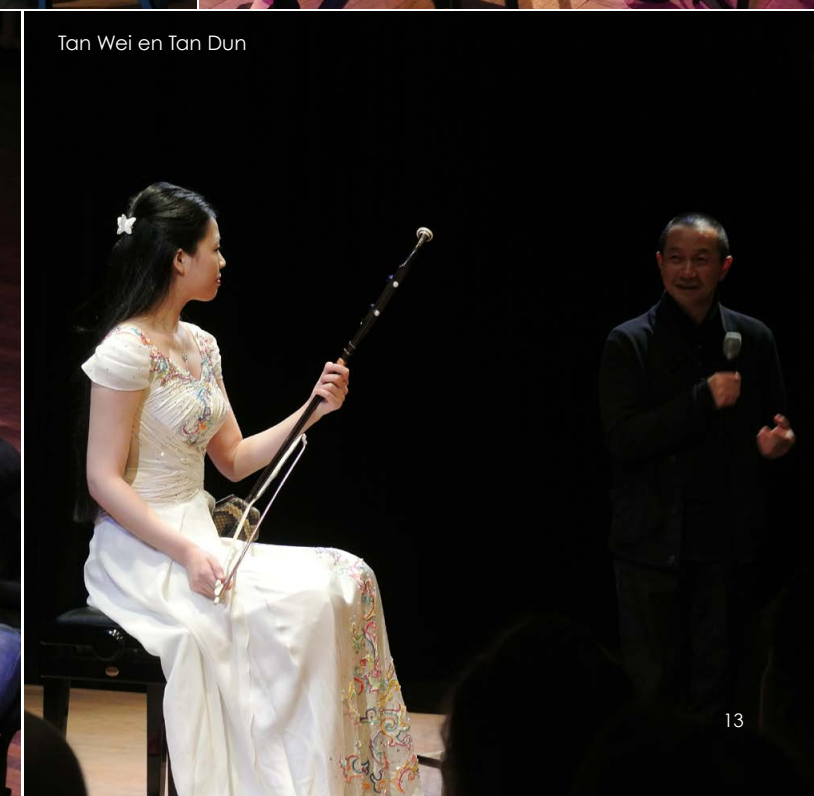
Kevin Olusola

Strijkstokkenvergelijking met Andreas Grütter en Floris Mijnders

Tan Wei en Tan Dun

Rondom de Biënnale

Ruim een jaar voorafgaand aan de Biënnale werd op 29 oktober 2011 in een uitverkocht Muziekgebouw aan 't IJ de 'Sneak Preview' gegeven. Artistiek leider Maarten Mostert lichtte een tipje van de sluier op van het komende programma met optredens van **Cello8ctet Amsterdam**, de winnares van het Nationaal Cello Concours van 2010 **Joann Wang**, het Nederlands Jeugdstrijkorkest de jonge cellist Alexander Warenberg en de cellisten Sietse-Jan Weijenberg en Alban Gerhardt.

Ensemble in Residence Cello8ctet Amsterdam reisde in september 2012 twee keer af naar **Groningen, Eindhoven, Den Haag** en **Amstelveen** om de repetities met het Mega Kinder Cello Orkest mede vorm te geven en gaf drie weken voor de Biënnale een concert in de Amsterdamse **Bijenkorf**. Een maand voorafgaand aan de Biënnale vond het scholenproject De Bestorming plaats op drie **Amsterdamse basisscholen**.

Weken voor de Biënnale heerste er al een Biënnalekoorts in het **Conservatorium van Amsterdam**, partner van de Amsterdamse Cello Biënnale. Daar raakten de ruim 80 spelers van het Orkest van het Conservatorium in de ban van componist en dirigent Tan Dun die met hen zijn avondvullende werk *The Map* instudeerde. Onder leiding van cellist en dirigent Paul Watkins werd ook gewerkt aan het Celloconcert van Elgar, het celloconcert van Haydn en de Dansen uit Galánta van Zoltán Kodály.

Vijf dagen voor de Biënnale werd voor de Vrienden van de Amsterdamse Cello Biënnale het festivalboek gepresenteerd in de Literaire Salon van de **Openbare Bibliotheek van Amsterdam** aan schrijver Jan Brokken die een voordracht hield over festivalcomponist Peteris Vasks. Celliste Geneviève Verhage speelde *Das Buch* van Vasks.

Publiek

De stijgende lijn in het bezoekersaantal van de afgelopen vier Biënnales heeft zich ook bij deze Biënnale voortgezet. Waren er bij de eerste Amsterdamse Cello Biënnale in 2006 ruim 14.000 bezoekers, nu is dat gestegen tot ruim 22.000. Bij deze editie kunnen daar ook nog ruim 1300 scholieren uit het basis- en voortgezet onderwijs bij worden opgeteld die op de scholen kennismaakten met de Amsterdamse Cello Biënnale.

Tijdens de Biënnale was het in het Muziekgebouw aan 't IJ en in het Bimhuis van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gezellig tot erg druk.

Deze vierde Amsterdamse Cello Biënnale mocht zich ook verheugen in een toenemend aantal buitenlandse bezoekers, vooral cellostudenten van conservatoria. Om hun komst aan te moedigen, faciliteerde de Biënnale goedkoop logies op een bij het Muziekgebouw aangemeerd slaapschip.

Publieksonderzoek

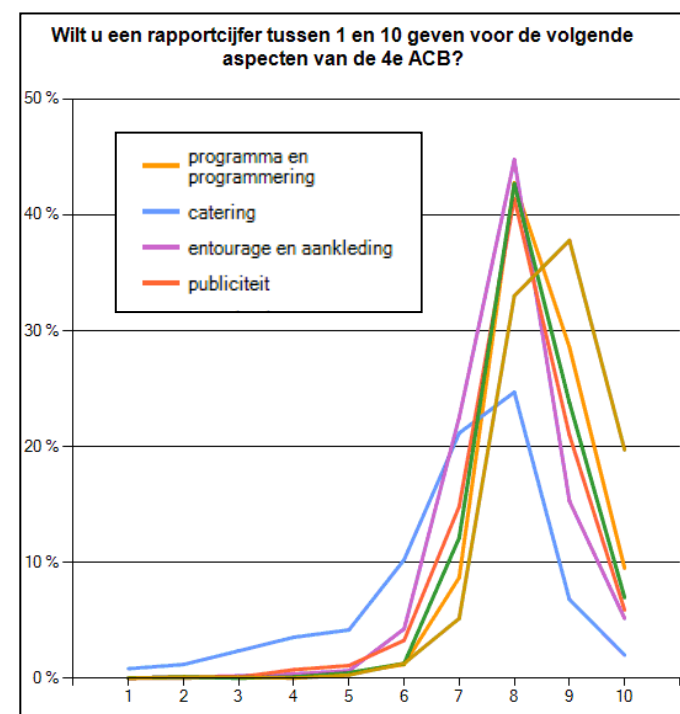
De Biënnale liet opnieuw – in vervolg op het onderzoek bij de derde Biënnale – onderzoek uitvoeren naar het profiel en de waardering van de bezoekers¹. Dit keer is daartoe een grootschalig online enquêteonderzoek gedaan onder ruim 1100 bezoekers. De leeftijdgroep tussen de 35 en 64 jaar was onder de bezoekers het sterkst vertegenwoordigd. Ruim een derde van de bezoekers kwam uit Amsterdam, 45% kwam uit de gehele regio Amsterdam, een derde uit omliggende regio's en bijna een kwart van de bezoekers kwam van nog verder. Interessant is dat de groep nieuwkomers – zij die voor het eerst bij de Biënnale waren –

is gestegen van 33% naar 40%. De Biënnale trok meer dan voorheen mensen die zelf niet actief muziek beoefenen. Het percentage cellisten – professionals en amateurs – bleef constant op circa een derde van de bezoekers. Gemiddeld bezocht men drie à vier evenementen; 30% bezocht vier of meer evenementen. De informatiebronnen van de Biënnale (Nieuwsbrief, website, bestelbrochure, posters en flyers) waren met 39% gezamenlijk de belangrijkste informatiebron voor bezoekers.

Behulpzaam voor de organisatie is het onderdeel van het onderzoek waarin respondenten zelf konden aangeven wat men als zeer positief had ervaren, wat als negatief en wat men aan de Amsterdamse Cello Biënnale wilde meegeven. Het overgrote deel heeft hierop openhartig en ruimhartig geantwoord. Het is een stimulans om ook de volgende keer weer te streven naar concrete aanpassingen en verbeteringen die daaraan tegemoet komen.

Hoge waardering

De Amsterdamse Cello Biënnale als geheel werd met gemiddeld een 8,5 opnieuw hoog gewaardeerd. De hoge waardering voor de Biënnale als geheel strekte zich ook uit tot afzonderlijke aspecten, zie de onderstaande figuur. Aspecten als programma en programmering, organisatie en publiciteit werden al even hoog gewaardeerd als de ACB als geheel. Sfeer scoorde zelfs nog hoger met een 8,7; het oordeel over de catering bleef met 6,9 achter.

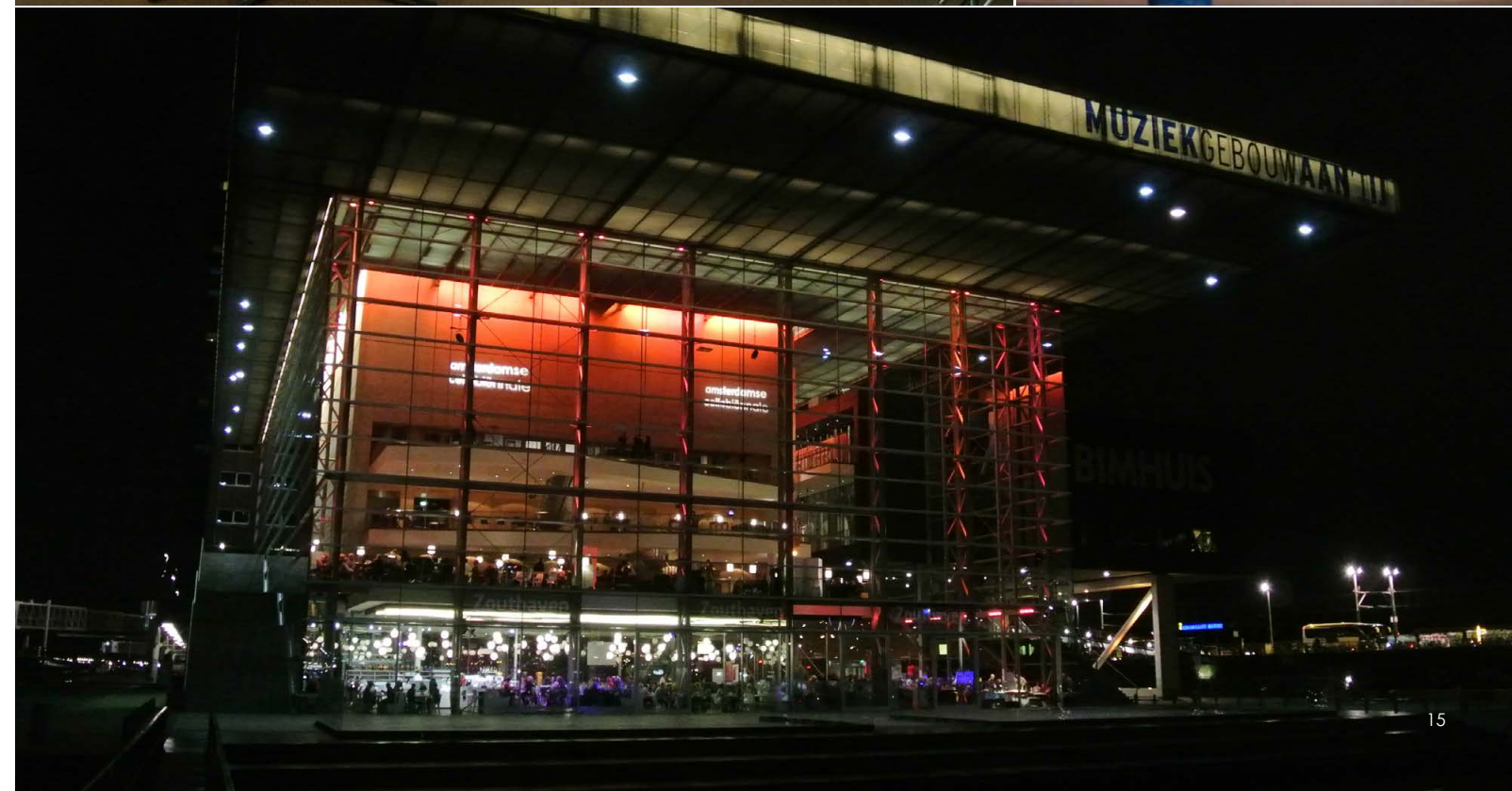
Kaartverkoop

De Amsterdamse Cello Biënnale wil toegankelijk zijn voor iedereen en financieel haalbaar voor elke portemonnee. Ondanks de btw verhoging van 6% naar 19% heeft de Biënnale de kaartprijzen nauwelijks verhoogd. Na de btw verlaging tot het oude percentage van 6% zijn de prijzen daarom ongemoeid gelaten. Het goedkoopste kaartje voor een Biënnaleconcert was € 7,50, het duurste €37,50.

De online kaartverkoop is van bijna 50% toegenomen tot een percentage van 72%. De overige kaarten werden verkocht via de kassa van het Muziekgebouw aan 't IJ en via de bestelbrochure van de Biënnale.

Expositie cellobouwers

¹ Groot, Ben de. *Vierde Amsterdamse Cello Biënnale. 26 oktober – 3 november 2012. Publiekprofiel en publiekswaardering. Amsterdam: 2012.* In samenwerking met de onderzoeksbureaus Terra Nova Partners in onderzoek en 121Research.

datum	voorstelling	locatie	aantal bezoekers	max. cap.	zaalbezetting
vr 26 okt	CB Openingsconcert	Grote Zaal	716	716	100,00%
za 27 okt	Masterclasses - Mørk & Tsutsumi	Bimhuis & Kleine Zaal	326	350	93,14%
	The Map	Grote Zaal	713	713	100,00%
zo 28 okt	Late Night One - Pernoo & Courtois	Bimhuis	246	375	65,60%
	Bach & Breakfast - David Geringas	Grote Zaal	714	714	100,00%
	Masterclasses - Carr & Karttunen	Grote Zaal & Bimhuis	323	724	44,61%
	Kinderconcert Cellostorm	Bimhuis	230	230	100,00%
	Slowly Rocking	Grote Zaal	555	710	78,17%
	Take Five - Snow in June	Grote Zaal	707	712	99,30%
	Chopin en Franchomme	Grote Zaal	647	707	91,51%
ma 29 okt	Bach & Breakfast - Hidemi Suzuki	Grote Zaal	400	727	55,02%
	Masterclasses - Gabetta & Jankovic	Bimhuis & Kleine Zaal	314	350	89,71%
	Het Eerste Recital	Grote Zaal	497	727	68,36%
	Take Five - Nipponari	Grote Zaal	317	727	43,60%
	Gabetta en Wallfisch	Grote Zaal	716	716	100,00%
di 30 okt	Bach & Breakfast - Xenia Jankovic	Grote Zaal	410	701	58,49%
	Nationaal Cello Concours - 2e ronde ochtend	Grote Zaal	393	691	56,87%
	Nationaal Cello Concours - 2e ronde middag	Grote Zaal	396	691	57,31%
	Take Five - Shaker Loops	Grote Zaal	445	727	61,21%
	Opus Acht	Grote Zaal	656	727	90,23%
wo 31 okt	Suite Italienne	Grote Zaal	442	727	60,80%
	Het Tweede Recital	Grote Zaal	474	719	65,92%
do 1 nov	Bach & Breakfast - Jérôme Pernoo	Grote Zaal	480	727	66,02%
	Masterclasses - Geringas & Bijlsma	Bimhuis & Kleine Zaal	322	350	92,00%
	Het Derde Recital	Bimhuis	325	310	104,84%*
	Take Five - Crouching Tiger	Grote Zaal	469	715	65,59%
	Circle	Grote Zaal	634	698	90,83%
vr 2 nov	Bach & Breakfast - Jian Wang	Grote Zaal	474	713	66,48%
	Masterclasses - Moser & Pernoo	Bimhuis & Kleine Zaal	286	350	81,71%
	Kronberg Academy presenteert...	Grote Zaal	444	713	62,27%
	Take Five - Maya Beiser	Grote Zaal	388	715	54,27%
	Nationaal Cello Concours - Finale	Grote Zaal	685	695	98,56%
	Late Night Two - Reijseger	Bimhuis	307	375	81,87%
za 3 nov	Bach & Breakfast - Anssi Karttunen	Grote Zaal	483	713	67,74%
	Masterclasses - Yi-Bing & Despalj	Bimhuis & Kleine Zaal	234	330	70,91%
	Kinderconcert Cellostorm	Bimhuis	230	230	100,00%
	Kleuterconcert Haren en Snaren	Kleine Zaal	100	100	100,00%
	Slotmatinee	Grote Zaal	670	713	93,97%
	Cello Coupé	Grote Zaal	676	713	94,81%
Totaal betaalde programmaonderdelen			17.844	23.341	76,45%
Totaal aantal deelnemers educatieproject De Bestorming			1382		
Totaal gratis toegankelijke programmaonderdelen:			4307		
Totaal bezoekersaantal Amsterdamse Cello Biënnale 2012			23.533		*overboeking

Er zijn 23.533 bezoekers geteld aan wie 17.844 kaarten zijn verkocht en van wie er 4307 de gratis programmaonderdelen bezochten. Nog eens 1382 leerlingen van het basisonderwijs maakten de Bestorming mee door Cello8ctet Amsterdam.

Marketing

De Amsterdamse Cello Biënnale is een sterke merknaam geworden. Het staat voor internationale kwaliteit, veel publiek en sfeer. De publiciteit en marketing van de Amsterdamse Cello Biënnale 2012 kon profiteren van het merk Amsterdamse Cello Biënnale. Strategieën die bij de vorige edities succesvol bleken, zijn voortgezet en er zijn nieuwe initiatieven genomen. Doelgroepen waren professionals, muzikliefhebbers, muziekstudenten, studenten, amateurmusici van alle leeftijden en alle mogelijk geïnteresseerde passanten. Ze werden benaderd door specifieke acties zoals projecten op scholen, een prijsvraag onder studentenorkesten, optredens in een warenhuis, publiciteitsacties met samenwerkende partners als het Muziekgebouw aan 't IJ, het Bimhuis, Omroep Max, de OBA en het Conservatorium van Amsterdam. Ook kortingsacties en lezersacties waren efficiënte en goedkope manieren om zowel bestaand als nieuw publiek te bereiken. Er was een lezersactie met dagbad TROUW en magazine AKKOORD en kortingsacties met Magazine Spoor, De Bijenkorf, Stadspas en CJP. Tijdens de Uitmarkt 2012 was de Amsterdamse Cello Biënnale prominent aanwezig. Samen met Cello8ctet Amsterdam beschikte de Biënnale over twee 'tenten' waar niet alleen informatie werd verstrekt en kaarten

konden worden besteld maar waar ook korte concertjes werden gegeven. Bestellers van Biënnale kaarten ontvingen bij wijze van 'Uitmarkt Biënnale kortingsactie' een voucher voor een gratis festivalboek. Daarnaast waren er de specifieke mailings, advertenties en artikelen in vakbladen en tijdschriften, flyers en affiches, banners op websites en acties via Facebook.

Cello-Up

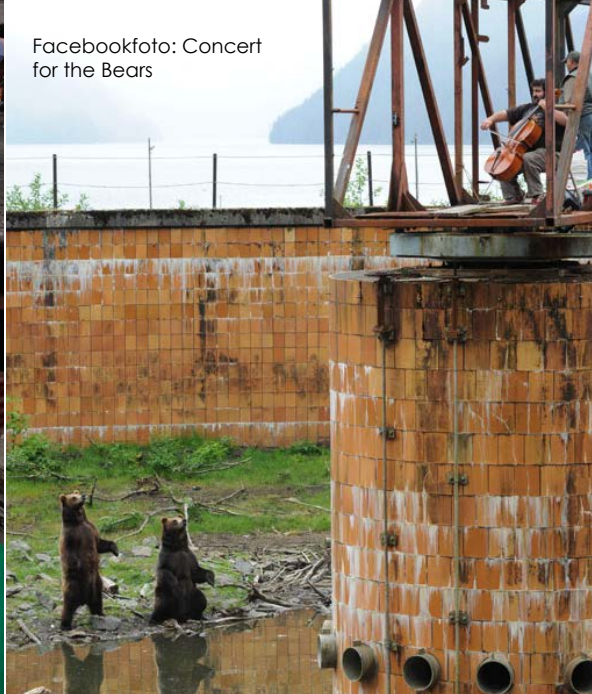
De op de wijsvinger balancerende cello is het beeldmerk en campagnebeeld geworden van de Amsterdamse Cello Biënnale, deze keer in combinatie met de kleur rood die verwees naar het thema van dit jaar: het Verre Oosten. Het campagnebeeld kwam niet alleen terug in al het drukwerk en advertenties maar ook in de aankleding van het Muziekgebouw, zoals op de hangende banner, de rondomverlichting en de videoprojecties op de buitenmuur van het gebouw.

Website

De website is het belangrijkste communicatievenster van de Biënnale. Ruim 70% van de kaartverkoop gebeurt online. Investeren in de site en social media is daarom van groot belang. De website werd geheel vernieuwd en de mogelijkheid om via internet kaarten te bestellen werd verder geperfectioneerd: kaartkopers konden nu ook hun stoel kiezen en direct kaarten betalen in de online-omgeving van het Muziekgebouw aan 't IJ. Uit het publieksonderzoek blijkt grote tevredenheid over de online kaartverkoop.

Facebookfoto: Cellist in sloppenwijk Afrika

Facebookfoto: Concert for the Bears

In de periode van maart tot september 2012 is de website ruim 11.250 keer bezocht door bijna 6000 unieke bezoekers. Vanaf augustus 2012 is er een enorme groei te zien in het aantal bezoekers: ruim 37.525 bezoeken door ruim 19.000 bezoekers. Uiteindelijk hebben in 2012 in totaal 25.132 bezoekers de website 51.134 keer bezocht.

Nieuwsbrief

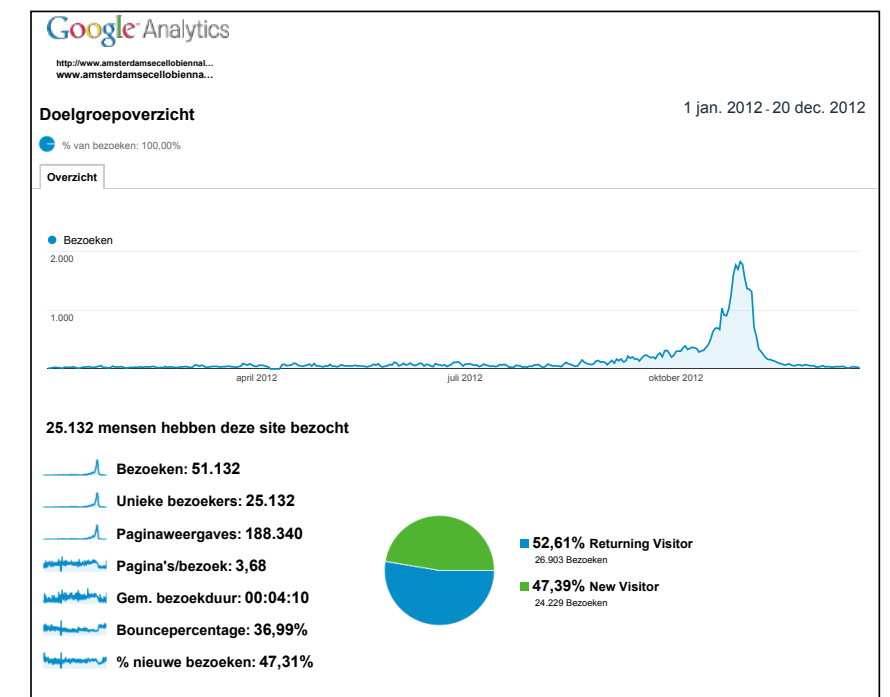
Voorafgaand aan de Biënnale was de Nieuwsbrief een middel om trouwe volgers en vrienden van de Biënnale op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen, interessante details en leuke acties rondom de Amsterdamse Cello Biënnale 2012. Tussen januari 2012 en november 2012 zijn er 13 nieuwsbrieven verstuurd, telkens gelezen door gemiddeld ruim 2100 "volgers".

Facebook

Waar de website vooral de kassa was en een informatieve rol vervulde, werd Facebook gebruikt om het publiek te prikkelen, te mobiliseren en kortingsacties aan te bieden. Vooral vlak voor en tijdens het festival werd de facebookpagina constant actueel gehouden met nieuwtjes en vormde zo een nauwe verslaggeving van de gebeurtenissen op Biënnale. Het aantal 'likes' van de pagina steeg van rond de 300 in februari 2012 tot 1109 vlak na de Biënnale. Tijdens het festival werden na schatting door 'likes' en 'shares' van 'likers' zo'n 8.000 mensen per week bereikt. Terwijl Facebook in eerste instantie een communicatiemiddel voor de jongere achterban leek te zijn, blijkt het inmiddels ook door een wat ouder publiek te worden gevolgd.

Radio, tv en webcast

De Amsterdamse Cello Biënnale was veelvuldig te beluisteren en te bekijken op radio, tv en webcast en werd uitgebreid gedocumenteerd in beeld en geluid. Mediapartners waren Omroep MAX en NRT/Radio 4. Het openingsconcert werd opgenomen voor televisie en de slotmanifestatie Cello Coupé werd gewebcast door Omroep Max. Dertien programma's werden uitgezonden door Radio 4 waarvan vier rechtstreeks. NTR/Radio 4

maakte daarnaast vier radioreportages met impressies van het festival. De eigen Biënnale TV met interviewster Beitske de Jong en producent Nander Cirkel maakte zes reportages die tijdens het festival werden getoond via CulturaTV en YouTube, in de Cello Lounge en op de website van de Biënnale

Beitske de Jong in actie voor Biënnale-TV

De Biënnale zelf liet zes concertprogramma's vastleggen voor DVD.

Er werden tijdens de Biënnale opnamen gemaakt door filmploegen uit Ierland, Duitsland, Japan en Nederland.

Aan de Biënnale werd aandacht besteed door onder andere de programma's :
Vrije Geluiden (VPRO), Podium (Radio 4), Muziekwijzer (Radio 4), Kunststof TV (Avro), Spiegelzaal (Radio 4), en de zenders: Cultura, AT5 en Classic FM.
De Amsterdamse Cello Biënnale produceerde zelf een radiospot die gedurende twee weken voorafgaand aan het festival enkele keren per dag te horen was op Radio 4 en op Classic FM.

Dagbladen en tijdschriften

De landelijke dagbladen maar ook de regionale dagbladen besteedden veel aandacht aan de Biënnale, in zowel voorbeschouwingen als in recensies. Er verschenen artikelen en foto's in de Volkskrant, Trouw, NRC, Parool, Telegraaf, de week en maandbladen: VPRO Gids, Holland Herald, Groene Amsterdammer, Zin, Plus, Mania, Villa D'Arte, Nestor, Uitkrant, Bijenkorf Magazine en de regionale bladen: Leeuwarder Courant, Friesch Dagblad, BN De Stem, Hoogeveensche Courant.

Weblinks

Banners en links van de Amsterdamse Cello Biënnale werden geplaatst op de sites van de deelnemende musici, orkesten en ensembles en op de sites van fondsen, partners en sponsors zoals het Muziekgebouw aan 't IJ, het Bimhuis, de OBA, Goethe-Institut, het Conservatorium van Amsterdam, Kronberg Academy, Omroep Max, NTR, Radio 4, Bijenkorf, Spoor.

Betaalde publiciteit

De kaartverkoop van de Biënnale startte een half jaar vóór de Biënnale met een campagne bestaande uit de bestelbrochure, flyers, affiches en advertenties in maandbladen, en Nederlandse en internationale vakbladen zoals de Strad, Muso en Strings. Een tweede campagne werd gevoerd enkele weken voorafgaand aan de Biënnale met advertenties in dagbladen en weekbladen, buitenreclame, flyers en affiches.

Financiën

De financiering van de Amsterdamse Cello Biënnale werd mogelijk gemaakt door de eigen inkomsten uit recette, merchandise, programmaverkoop, advertentieverkoop en radio&tv (30%), bijdragen van particuliere en overheidsfondsen en partners(55%) en giften en sponsoring (15%). De Biënnale wordt niet structureel ondersteund door de landelijke, provinciale of gemeentelijke overheden. Details zijn opgenomen in het financieel jaarverslag (Maas accountants).
Vanaf 2013 wordt de Amsterdamse Cello Biënnale structureel ondersteund door de Gemeente Amsterdam.

Chinese en Nederlandse bedrijven bij The Map van Tan Dun

Een bijzondere ontmoeting tussen vertegenwoordigers van Nederlandse en Chinese bedrijven, de politiek en leden van het Comité van Aanbeveling van de Biënnale vond plaats tijdens één van de hoogtepunten van de Biënnale. Uitgenodigd door de Loco-burgemeester van Amsterdam, Carolien Gehrels en het Amsterdam Expatcenter bezocht een gezelschap van 50 belangrijke gasten de multimedia voorstelling The MAP van *Artist in Residence* Tan Dun. De gasten waaronder de minister van Economische Zaken, de staatssecretaris van buitenlandse zaken en directieleden van Schiphol, Van Hessen Commercial & Trading Company, de Industrial and Commercial Bank of China,, Huawei Technologies, China Southern Airlines en Hangzhou Hikvision Digital Technology werden voorafgaand aan het concert onthaald op een Chinees diner in restaurant Sea Palace en ontvingen tijdens de boottocht naar het Muziekgebouw een toelichting op de voorstelling door artistiek leider Maarten Mostert. Na afloop maakten de gasten kennis met componist en dirigent Tan Dun, cellist Anssi Karttunen en de jonge musici van het Orkest van het Conservatorium van Amsterdam.

De ontvangst werd mede mogelijk gemaakt door het Amsterdam Expatcenter met medewerking van SICA (Monique Knapen).

Sponsors, fondsen, partners, mecenaat

Maar liefst 37 fondsen, sponsors en partners hebben deze vierde editie van de Amsterdamse Cello Biënnale mede mogelijk gemaakt.

Hoofdbegunstigers

VSF Fonds
SNS REAAL Fonds

Fondsen

Fonds Podiumkunsten
Amsterdams Fonds voor de Kunst
Gemeente Amsterdam
AMMODO
Société Gavignières
Prins Bernhard Cultuurfonds
Petronella Andriessen Fonds
Bredius Fonds
Constant van Gestel Fonds
Sena
Turing Foundation
Fonds voor Cultuurparticipatie
Het Kersjes Fonds
Embassy of the United States of America
Stichting Thurkow Fonds
Goethe Institut
Stichting Johan Kassander
M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
Institut Français
Eduard van Beinum Foundation
Wilhelmina E. Jansen Fonds

Partners en sponsors

Bimhuis
Bonhams
Conservatorium van Amsterdam
Van Doorne Advocaten
Kronberg Academy
Loyens en Loeff
Maas Accountants
Muziekgebouw aan 't IJ
Mövenpick Hotel Amsterdam City Centre
Openbare Bibliotheek Amsterdam
Passenger Terminal Amsterdam
Prinses Christina Concours
De Vreede Advocaten
Zouthaven

Mediapartners

Omroep MAX
NTR/Radio 4
Akkoord

Mecenaat

Familie M. Laqueur, Mw. E. Wessels

vrienden en donateurs

Een steeds groter wordende kring van vaste vrienden ondersteunt de Biënnale met een incidentele of meerjarige gift. Hun bijdrage is een onmisbare peiler onder het fundament van de Amsterdamse Cello Biënnale. De Biënnale dankt de vele vrienden en donateurs, verzameld in de kringen Pablo Casals, Rostropovitsj, Feuermann, Du Pré en Boccherini.

Comité van Aanbeveling

Anner Bijlsma Cellist
A. van Bochove Oud-President-Directeur en CEO Martinair Holland N.V.
Drs. G.J. Cerfontaine Voormalig CEO Schiphol Group
Prof. Ir. W. Dik Voorzitter Stichting Nationaal Muziekinstrumenten Fonds en Oud-Voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke KPN N.V.
Anna Enquist Schrijfster
Prof. V. Halberstadt Hoogleraar Economie Universiteit Leiden
Mw. Mr. S. Laseur-Eelman Notaris Van Doorne Advocaten, Notarissen en Fiscalisten
Mr. C.J.A. van Lede Voormalig Voorzitter Raad van Bestuur AkzoNobel en Voormalig voorzitter werkgeversorganisatie VNO
Mr. J.W. Loot Oud-Algemeen Directeur Koninklijk Concertgebouworkest
Marijke van Oordt Voormalig directeur Stichting Studiefonds Oskar Back
Mr. S.A. Reinink Algemeen Directeur Het Concertgebouw
Dr. M. Sanders Oud-Algemeen Directeur Het Concertgebouw
Drs. J.B.M. Streppel Voormalig Lid en CFO Raad van Bestuur Aegon N.V.
E.W. Veen Directeur Stichting De Nieuwe Kerk en Stichting Hermitage Amsterdam
Quirine Viersen Celliste
H. Zwarts Oud-Voorzitter Kamer van Koophandel Amsterdam

Bestuur

Irene Witmer Voorzitter
Mr. Ester de Vreede Secretaris
Rob van Schaik Penningmeester
Monique Bartels Lid
Mr. Marijn Ornstein Lid
Drs. Joost Westerveld Lid
Prof. Dr. Fritz Schröder Adviseur

Organisatie

Maarten Mostert artistiek leider
Johan Dorrestein zakelijk leider
Michaël Neuburger office manager & productie leider
Dorien de Bruijn producent
Tjakina Oosting producent Mega KCO en educatieve projecten
Geertje van der Linden producent entreehal en foyerdeck
Marga van der Vlugt publiciteit
Maddy Bergsma publiciteit
Gerard Boltje financiële administratie
Renée Vulto stagiaire
Saskia Törnqvist redactie programmaboek
Nander Cirkel producent Cello8ctet Amsterdam Lounge
Dorinde de Tempe webredacteur
Harm van Heerikhuizen assistent

De organisatie werd gesteund door een team van ruim 40 vrijwilligers.

Colofon

Redactie ACB
Ontwerp Leander Lammertink, wernerstudio.nl
Fotografie Dirk Rietveld, Ronald Knapp, Fred van de Biezen, Deen van Meer.

De vijfde Amsterdamse Cello Biënnale vindt plaats van vrijdag 17 tot en met zaterdag 25 oktober 2014.

De Sneak Preview vindt plaats op vrijdag 29 november 2013

‘Muziek moet uit het hart komen’

De Chinese componist Tan Dun is de speciale gast van de Amsterdamse Cello Biënnale. In zijn muziek staat het gevoel centraal. ‘Ik maak iets voor het oor, niet voor de hersenen.’

INTERVIEW

Frederike Berntsen

Stroopwafels op de koffietafel. Tan Dun vindt ze heerlijk – een van de redenen waarom hij zo van Nederland houdt. De componist bivakkeert een tijdje in Amsterdam als *artist in residence* van de Amsterdamse Cello Biënnale.

Op de vierde editie van de Amsterdamse Cello Biënnale is een aantal werken te horen van de Chinese componist Tan Dun (1957), die hij ook zelf dirigeert. Het programma bevat onder meer ‘Four secret roads of Marco Polo’ voor twaalf cello’s en

orkest en ‘The map’, een multimediale compositie. Tan Dun is van vele markten thuis en zet met enige regelmaat de cello in de schijnwerpers in zijn orkestraal georiënteerde stukken.

“Ik ken veel goede cellisten, Anssi Karttunen, Yo-Yo Ma, en ja, dan gaat het vanzelf. Ik heb het altijd heerlijk gevonden om voor de cello te componeren. In het tenor- en baritonregister benadert hij de menselijke stem. Het instrument heeft ook een groot bereik, van heel laag naar heel hoog, geweldig. Sinds Mstislav Rostropovitsj en Yo-Yo Ma is de cello dramatischer ingezet, de techniek is oversteegen. Ik ben gek op drama.”

“De stem vormt een enorme inspiratiebron. Dat komt ook door mijn wortels, die liggen bij de Peking Opera en de dorpsopera. Toen ik klein was, had ik veel met vocale muziek te maken en met organische geluiden uit de natuur, veel meer dan met

‘Mijn muziek is een spiegel van mijn leven: Oost én West zitten in mij’

instrumenten. Zelf speel ik erhu, een Chinese viool; ook dat instrument komt dicht in de buurt van de menselijke stem, de sopraan.”

Tan Dun groeide op in Hunan, een provincie in het zuiden van China, en werkte tijdens de Culturele Revolutie op een rijstplantage. Bij het horen van het Philadelphia Orchestra met Beethovens Vijfde symfonie – cadeautje van Nixon aan China – was Tan Dun verkocht. Hij maakte voor het eerst kennis met het geluid van een westers symfonieorkest, daar wilde hij voor schrijven; de volgende stap was het conservatorium van Peking. In de jaren tachtig vertrok hij naar New York. Oost en West zijn

verenigd in zijn klankpalet.

“Het is niet per se mijn bedoeling om Oost en West te mixen. Beide werelden zitten in mij; mijn muziek is een spiegel van mijn leven. Ik kan m’n hart niet in tweeën splitsen, of aan mezelf ontsnappen. De oosterse traditie is meer vocaal gericht, lineair. De westerse muziek is gestoeld op de harmonie. Ik voel me een vrij mens met kennis van verschillende werelden; soms gebruik ik beide, soms de ene, dan weer de andere.”

En het werkt. Tan Dun boert goed. Hij schreef de alom geprezen filmmuziek bij ‘Crouching tiger, hidden dragon’ en kan zijn luisteraars overtuigen van een concert waarin de so-

In Amsterdam

- In het Muziekgebouw aan ‘t IJ: ‘Chiacone after Colombi’ (26 en 27/10); ‘Four secret roads of Marco Polo’ (26/10); ‘The map’ (27/10); ‘Elegy, Snow in June’ (28/10); ‘Crouching tiger’ (1/11); ‘Circle’ (1/11); ‘Intercourse of Fire and Water’ (1/11).
- In het Conservatorium van Amsterdam: compositiestudenten volgen workshops van Tan Dun op 29 en 31/10; de workshops zijn openbaar toegankelijk.
- Amsterdamse Cello Biënnale: 26/10 tot en met 3/11. Info: www.amsterdamsecellobiennale.nl

Tan Dun dirigeert tijdens de Cello Biënnale in Amsterdam ook eigen werk.

FOTO CHRIS LEE

Bekend van ‘Crouching tiger, hidden dragon’

Tan Dun werd in 1957 geboren in Simao, Hunan, in het zuiden van China, en werkte tijdens de Culturele Revolutie op een rijstplantage. Op z’n negentiende ging hij naar het conservatorium van Peking; hij volgde lessen van gastprofessoren als Hans Werner Henze en George Crumb. In 1986 verhuisde Tan Dun naar New York en studeerde er aan de Universiteit van Columbia. In zijn muziek vlecht hij westerse en oosterse klankvoorstellingen ineen; de roots van de componist vormen een belangrijke bron van inspiratie voor hem. Tan Dun

schreef composities in opdracht van onder meer de Metropolitan Opera en het Edinburgh Festival. Voor de filmmuziek bij ‘Crouching tiger, hidden dragon’ ontving hij een Oscar, een van de vele prijzen die hij op zijn cv kon bijschrijven. In 2009 componeerde Dun in opdracht van Youtube en Google zijn ‘Internet Symphony’. Zijn muziek is met regelmaat te beluisteren in Nederland; bij De Nederlandse Opera stonden ‘Tea’ en ‘Marco Polo’ geprogrammeerd. Tan Dun woont nu met zijn gezin in Shanghai.

lo’s voor papier of water zijn. “Muziek is eenvoudig, komt als het goed is recht uit het hart, en is het liefst ook direct. Ik maak iets voor het oor, niet voor de hersenen. En als ik een visueel element toevoeg, dan denk ik aan het oog.”

“Volgens mij zijn veel componisten van nu bang voor muziek. Ze zijn op zoek naar goede notaties en gaan niet voldoende op hun oren af. Een partituur die er interessant uitziet, hoeft nog niet goed te klinken. Een eenvoudige vocale lijn kan een heel diep en complex gevoel teweegbrengen. Ik hou van gelaagdheid in de expressie, maar die moet dan wel op een sobere manier gestructureerd

worden. Niet zelden begin ik opnieuw aan een stuk, omdat ik te ingewikkeld van start ben gegaan, en dat werkt niet.”

Tan Dun speelt op filosofische wijze met zijn gedachten – hij betreurt het dat hij geen filosoof is geworden.

‘Componisten gaan te weinig op hun oren af. Ze lijken bang voor muziek’

Daarbij komt vooral muziek ter sprake die recht uit het hart komt. “Ik heb meestal geen idee waarom dat ene akkoord op die plek staat, mijn oor voelt dat het daar moet staan. Laat de theoretici maar uitvissen hoe en wat. Het maakt mij dan ook niet uit wat ze ervan vinden. Kijk, als ik kook – ik hou erg van koken – dan doe ik dat op mijn manier. Ik vraag me niet af wat mijn gasten zullen zeggen. Als ze het niets vinden, heb ik in ieder geval mijn uiterste best gedaan.”

Daar mag de luisteraar het mee doen. Vind zijn muziek iets of niets, Tan Dun maakt zich er niet druk om: hij heeft geschreven vanuit zijn hart.

Nieuw werk van Peteris Vasks, Julia Wolfe en Yannis Kyriakides op vierde Cello Biënnale Snaren aanslaan met een creditcard

De Cello Biënnale begint komend weekend, maar nu al wordt Amsterdam door cello's „bestormd”. En dan moet Beat Box Man nog komen.

DOORKASPER JANSEN
AMSTERDAM. „Kijk, één haar is al voldoende voor een redelijk geluid.” Leerlingen van de Amsterdamse basisschool De Zevensprong zijn muistil, als cellist Karel de werking van de strijkstok uitlegt. Ze horen hoe die ene bijna onzichtbare paardenhaar een klank op een snaar veroorzaakt.

Dan mag iedereen voelen aan het instrument, hoe het trilt als hij er met de strijkstok een krachtig ronkende toon op speelt. De cello ligt op een tafel. „De tafel trilt ook mee”, merkt een jongetje verbaasd op. Ook elders krijgen kinderen les over de cello. Aan het eind van de ochtend komen alle klassen bij elkaar in de gymzaal. Met de cellisten van het Cello8tet Amsterdam rondom wordt met hulp van de zingende kinderen het avonturen van Duif uitgebeeld.

„Dit is een cello-bestorming, zo doen we er nog meer”, zegt de cellist Maarten Mostert, „we veroveren de scholen met cello's.” Als artistiek directeur van de Amsterdamse Cello Biënnale, die vrijdag begint, zorgt hij voor een uitvoerig educatief pro-

Gages liggen op de Biënnale een stuk lager dan normaal

Een cellist laat de kinderen van De Zevensprong kennismaken met de trillingen van de cello Foto Olivier Middendorp

gramma, vooraf en tijdens de negendaagse Biënnale in het Muziekgebouw aan 't IJ.

De Cello Biënnale biedt masterclasses, workshops, kinder- en kleuterconcerten, jonge professionals en amateurs kunnen zich laten horen en er is een optreden van het Mega Cello Kinder Orkest met 140 leden. Het Nationaal Cello Concours, met zeventien deelnemers, is een van de vaste onderdelen van de Amsterdamse Cello Biënnale, die voor de vierde keer plaatsvindt. Zeventien orkesten en ensembles treden op tijdens deels gratis concerten.

Zes van de negen dagen beginnen met een ontbijtconcert, waarbij telkens een van de zes cellosuites van Bach klinkt – het geliefdste cellorepertoire. Samen optredens van beroemde cellisten, gesprekken over de

cello door de legendarische Anner Bijlsma en een cellomarkt met cellobouwers, strijkstokken, een taxatie-dag, cd's en bladmuziek, vormt de Amsterdamse Cello Biënnale het grootste cello-evenement ter wereld. De 20.000 bezoekers zorgen in de Biënnalejaren voor een vijfde van het totaal aantal bezoekers in het Muziekgebouw aan 't IJ. De Cello Biënnale heeft een flink eigen budget, het Muziekgebouw levert daaraan ook een bijdrage. Maar de bulk komt van de gemeente Amsterdam en zo'n dertig fondsen, stichtingen, partners en sponsors. „Iedereen helpt, ook de beroemde cellisten, die hier een kwart of een vijfde verdienen van hun normale gage.”

Onder de 35 cellisten uit binnen- en buitenland zijn dit jaar David Geringas, Sol Gabetta, Colin Carr, Laris-

sa Groeneveld, Floris Meijnders, Natalia Gutman, Truls Mork en Quirine Viersen. Wie ook optreedt is Jian Wang, een internationale ster die als 10-jarige bekend werd door de fameuze film *From Mao to Mozart* (1980) over de Amerikaanse violist Isaac Stern die samen speelde met Chinese kinderen. Bijzonder is Beat Box Man, een fenomeen op YouTube en volgens Mostert een krankzinnig multi-talent. „Een Bobby McFerrin-achtige persoonlijkheid die geweldige dingen met zijn stem kan doen, ook nog heel goed cello speelt, Chinees spreekt én met de saxofoon overweg kan.”

Trots is Mostert op de vijftien nieuwstukken van componisten als Peteris Vasks, Julia Wolfe en Yannis Kyriakides. Composer in residence is de Chinees-Amerikaan Tan Dun, die

muziek schrijft tussen oost en west. Hij werd in 2009 nog wereldberoemd dan hij al was met zijn *Internet Symphony*, in New York uitgevoerd door een orkest met musici uit de hele wereld en live te zien via YouTube. Zijn wonderbaarlijke opera *Tea* werd in 2003 en 2005 met veel succes uitgevoerd door de Nederlandse Opera. Tan Dun: „Ik was helemaal verbaasd toen Maarten Mostert aankwam met een lange lijst met cello-muziek van mij. Ik had me dat niet zo gerealiseerd. Naast de soortgelijke tweesnare Chinese erhu, is de cello mijn favoriete instrument, vanwege het grote bereik en de menselijke klank.”

In de Cello Biënnale klinkt onder andere *The Map*, uitgevoerd door het Amsterdamse Conservatoriumorkest. Het is een multimedia-cello-

concert, een fascinerend en sfeervol stuk, vol natuurgeluiden, kwetterende vogels en windvlagen. Het is een verslag van een reis naar Tan Duns geboortegrond in Hunan. Beelden en opnamen van zingende en musicerende Chinezen versmelten met de muziek van het Conservatorium Orkest en de Finse solist Anssi Karttunen. Hij speelt soms met een creditcard als plectrum. Na de eerste repetitie is Tan Dan uitgelaten over de jonge musici, die zich moeiteloos verplaatsen in de Chinese klankwereld. „Beter en veel geïnteresseerder dan sommige professionele orkesten.”

Amsterdamse Cello Biënnale: 26/10 t/m 3/11 Muziekgebouw aan 't IJ. Radio 4 zendt concerten live uit of later. Inl.: amsterdamsecellobiennale.nl

De jonge cellisten van het Mega Kinder Cello Orkest gaan improviseren. Foto Fred van de Biezen

Start je raceauto, vergeet niet te claxonneren en voer de snelheid op totdat je uit de bocht vliegt.” Nee, dit zijn geen instructies op de kartbaan. Jazzmuzikant Martin Fondse leert de jonge cellisten van het Mega Kinder Cello Orkest (MKCO) improviseren op hun muziek-instrument. Zaterdagmiddag speelt het projectorkest onder zijn leiding in het Amsterdamse Muziekgebouw aan 't IJ het muziekstuk *Freeze and Burn*.

In het MKCO zitten 140 jonge cellisten van vier tot achttien jaar oud van verschillende speelniveaus. Speciaal voor hen componeerde Fondse een wel heel opmerkelijk muziekstuk. Het bestaat uit tien delen, waarvan de volgorde niet op voorhand vast ligt. „Die bepaal ik pas tijdens het concert. Soms heb ik zin in deel 2, daarna weer in 7”, vertelt hij lachend aan de orkestleden tijdens de eerste repetitie.

Met gekleurde nummerbordjes geeft Fondse aan welk deel hij wil horen. Het belangrijkste bordje is daarbij het rode met het cijfer 1. Als het orkest de weg kwijt raakt, steekt de muzikant deze zogenaamde „paniekknop” in de lucht en moet het hele orkest een luide G spelen.

In het zesde deel van *Freeze and Burn* liggen zelfs de noten niet meer vast en mogen de muzikanten zelf klanken improviseren. Om dit

Improvisatie mét een paniekknop

Het Mega Kinder Cello Orkest vliegt met de hulp van jazzcomponist Martin Fondse net niet uit de bocht.

deel in goede banen te leiden bedacht de dirigent een aantal gebaren. Als hij bijvoorbeeld met zijn handen een zogenaamd stuurtje vasthoudt, wil hij dat de muzikanten met hun cello een raceauto imiteren. Als hij het zweet van zijn voorhoofd veegt, moeten de muzikanten warme klanken uit hun instrument halen.

Met deze originele manier van musiceren wil Fondse laten zien dat goed spelen en plezier maken best samen kunnen gaan. „Muziek maken heet niet voor niets spelen”, vertelt hij.

Dit is ook de reden waarom cellolerares Tjalka Oosting het tweejaarlijkse kinderconcert nu al voor derde keer organiseert. „Ik wil kinderen andere dingen laten doen dan ze gewend zijn. Op les moeten ze meestal in hun eentje klassieke muziek uit boekjes spelen. Door ze dingen te laten doen die ze anders niet mogen, wil ik ze een bredere kijk op hun instrument geven.” Cellist Laura (13) doet zaterdag voor de derde keer mee. „Het leukste is om rare dingen te doen”, vertelt ze. „Normaal moet je net en zuiver spelen, maar op het vorige concert moesten we bijvoorbeeld opzettelijk een stukje vals spelen.”

Kinderen blijken ook erg goed te zijn in improviseren. „Ze zijn nog heel open en associatief en doen daardoor meteen mee”, vertelt muzikant Fondse. „Ze kunnen daardoor soms beter improviseren dan veel volwassenen die al jaren les hebben.” Het concert van het MKCO is een vast onderdeel van de Amsterdamse Cello Biënnale, het grootste cellofestival van de wereld. Cellist Paloma (10) is trots. „Het Muziekgebouw is niet zomaar een gebouw. Het is best beroemd. Dat ik daar mag spelen vind ik heel cool.”

Joke Beekmans

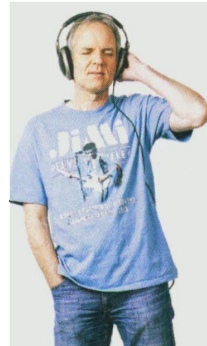
27/10, 16.15 uur, Muziekgebouw aan 't IJ. Toegang gratis. www.amsterdamsecellobiennale.nl

NRC, 25 okt. '12

NRC, 25 okt. '12

Voermans

Eerste hulp bij klassieke muziek

De cello is een naakte vrouw en een moordenaar

De cello is een naakte vrouw. De cello is een moordenaar. En de cello zingt als een mens – misschien zelfs mooier nog. Ziedaar drie redenen om eens de Amsterdamse Cello Biënnale te bezoeken, die gisteren is begonnen in het Muziekgebouw aan 't IJ. De gedachte aan een naakte vrouw komt van de fotograaf Man Ray. Hij maakte in 1924 een beroemde foto van een naakte vrouwenrug, waarop hij twee klankgaten had getekend. Het was een ironisch liefdesbetoon, maar wie die foto ooit heeft gezien, kan het muziekinstrument niet meer

zien als een paar stukken hout met snaren. Die erotische component maakte de cello nóg verleidelijker. Maar de cello is niet zonder zonden. De opkomst, aan het eind van de achttiende eeuw, betekende de ondergang van de viola da gamba, een prachtig, maar delicaat strijkinstrument. De luidere cello, met z'n grote mond, vermoordde de zachte, verlezen gamba. Bij het woord gamba denken de meeste mensen tegenwoordig trouwens aan een garnaal. Goede cellisten kunnen aan hun instrument ontroerend zingende tonen ontlokken. Heerlijk doorkookt in de

laagte, zoet klaaglijk en licht nasaal in de hoogte. Geen zanger kan er tegenop, tenzij we de diepe bas van Ivan Rebroff kruisen met de piep van Mozarts Koningin van de nacht, want zo laag en zo hoog kan de cello. De beroemdste stukken voor cello zijn de Suites van Bach. Die zijn tot en met 3 november elke ochtend in het Muziekgebouw te horen, gespeeld door topcellisten. Het is maar een idee.

Erik Voermans

Amsterdamse Cellobiënnale, t/m 3 november, Muziekgebouw aan 't IJ.

Het Parool, PS van de Week, 27 okt. '12

The world's authority on classical music since 1923

Gearing up for the Fourth Amsterdam Cello Biennale

Cello Festivals Kicks Off in Amsterdam on October 26

[Laurence Vittes \(/podium/Laurence%20Vittes\)](#) 10:49am GMT 28th September 2012

The [Fourth Amsterdam Cello Biennale \(http://www.amsterdamcellobiennale.nl\)](http://www.amsterdamcellobiennale.nl) is gearing up to make waves in the waterfront Muziekgebouw aan 't IJ concert complex built specifically for 'classical music in the 21st century'. From October 26 to November 8, a slew of concerts, three new concertos (by Pēteris Vasks, Alexander Raskatov and Julia Wolfe), masterclasses, competitions, a Mega-Kinder children's orchestra, Bach Suites for breakfast and chilling in the Fatboy Cello Lounge will make Amsterdam the place for cellists to be. I caught up with several of the key players to find out about the preparation and planning it takes.

Festival founder and director Maarten Mostert, a top cellist himself and professor at the Amsterdam Conservatory, calls the Biennale a dream come true. 'We started it in 2006, from nothing, and suddenly it was a festival.' Now, with a three-person staff, Mostert can properly attend to the year-round process of selecting the cellists, the repertoire, and the composers. Almost everything is set for 2012, and Mostert is already working on 2014 - and has been for more than a year. 'If you want to get certain soloists,' he advises, 'you have to start early'. Composers can require even more long-range planning; the decision to invite Tan Dun to be this year's composer in residence was made in 2008.

The soloists, too, have to be planning well ahead. Sol Gabetta, who will play the world premiere of the new concerto by Vasks, and who feels strongly that 'we have something to give to the new generations,' had known the composer for almost a decade before the final selection was made. 'He has such a mystical personality,' she says, and jumped at the opportunity to work with him again on the Biennale's commissioning project; her commitment to the concerto includes touring it with the Amsterdam Sinfonietta and recording it next year.

As another example of the logistics that go into making the Biennale a success, cutting edge Dutch cellist Ernst Reijseger for the Third Biennale in 2010 wrote and played a cello concerto with a Dutch wind ensemble, invited his 'favourite cellist Giovanni Sollima' with whom he then proceeded to prepare and teach 140 young cellist in different towns around Holland - 'in order to play half an hour without pieces of written music at hand. It all went very well,' Reijseger says proudly, who cherishes the memories and has a video recording as proof!

The Biennale will also feature more conventional approaches to breaking new ground: Raphael Wallfisch will play string orchestra versions of Stravinsky's *Suite Italienne* (orchestrated by the cellist's son Ben) and the Schumann Concerto orchestrated by Swiss composer Arthur Lilienthal which integrates all the wind parts into the string parts. Wallfisch claims that Schumann at one point heard it as a string quintet - maybe that will be heard in 2014.

Tan Dun's presence will highlight the relationship between the cello, for which he has written so beautifully, and the erhu, which he calls 'the little Chinese sister of the cello', in performances by Tan Wei, China's most famous erhu player. 'Both instruments share a similar human voice,' he says, 'a very present voice with a deep soul.'

Contrasted to the Piatigorsky Festival in Los Angeles earlier this year, Wallfisch says that the Amsterdam Biennale is like the Manchester International of cello festivals: 'Everything is under one roof; people can go from one event to another without any time lost; there are displays of books and instruments. The whole place is humming with activity; the social aspect is intense; we are playing all the time for colleagues as much as for the public.'

Maarten Mostert agrees. 'Cellists are very sociable people,' he says before adding wryly, 'you can't imagine a violin festival.'

[Laurence Vittes \(/podium/Laurence%20Vittes\)](#)

Classical music journalist Laurence Vittes is a regular contributor to The Huffington Post, Strings, Audiophile Audition and Gramophone.

COMMENTS

[Login \(/user/login\)](#) or [register \(/user/register\)](#) to post comments

Vind ik leuk

Jij en 51 anderen vinden dit leuk.

Sol Gabetta, één van de cellisten die hun

opwachting maken tijdens de vierde Amsterdamse Cellobiennale

FOTO MARCO BIORGGREVE

Amsterdamse Cellobiennale Muzikanten uit de hele wereld
bijein in Muziekgebouw aan 't IJ voor tweejaarlijks feestje van
bespelers nog vaak miskend instrument

Elke ochtend een Bachsuite

Vrijdag begint in het Muziekgebouw aan 't IJ de vierde editie van de Amsterdamse Cellobiennale. Negen dagen cellomuziek van niveau. 'Het feest der nieuwsgierigheid en muzikale honger', zegt artistiek directeur Maarten Mostert.

ERIK VOERMANS

Maarten Mostert is al sinds de eerste editie van de Amsterdam Cello Biennale de drijvende kracht achter het negendaagse cellofeest. Sinds de vuurdoop in 2006 is het niet meer uit het Amsterdamse muziekland-schap weg te denken.

Maarten Mostert: "Dit festival is gemaakt vanuit honger en nieuwsgierigheid. Ik was altijd razend geïnteresseerd in het nieuwe. Dat had ik op het conservatorium al, waar ik les kreeg van Anner Bijlsma. Ik ging zo veel mogelijk naar concerten, zoog alles op. Oude muziek, nieuwe muziek. Ik wilde iets zoals de fagot- en accordeonweken die je vroeger in De IJsbreker had. Ongelooflijk inspirerende projecten waren dat. En ik wilde ook een concours. Want waarom heeft de viool het Oskar Back, en hebben wij niets? Zo ontstond het Nationaal Cello Concours."

Het werk is nog niet gedaan, stelt Mostert. "Laatst zat ik in de zaal te luisteren naar het concert van Elgar met Quirine Viersen en toen hoorde ik twee mensen voor me tegen elkaar zeggen: goh, wat een mooi instrument eigenlijk, die cello. Eigenlijk, haha. Blijkbaar is de dienende rol van de cello in een orkest nog steeds dominant."

Mostert ziet het anders. "Een cello kan alles. En de klank staat het dichtst bij die van de menselijke stem. Maar ik hou ook van de altviool hoor. En van de trombone, de fagot. Lage, geaarde instrumenten."

Dat geaard zijn noemt Mostert een kenmerk van cellisten. "Je merkt het aan de festivalsfeer. Buitengewoon gemoedelijk. Er lopen hier wel grote solisten rond, maar die hebben het niet hoog in de bol."

Mostert begon met de Amsterdamse Cellobiennale in 2006. "Die eerste kwam echt uit de lucht vallen en liep meteen als een trein. Alles zat ook mee. En het Muziekgebouw was net nieuw. De tweede was een serieuze test of de eerste editie geen toevalstreffer was geweest. En nu kunnen we bogen op drie geslaagde edities, met een vast publiek."

Een deel van de kracht van het festival is de horizontale programmering. "We beginnen elke morgen met een Bachsuite, om half tien, een idee van Sieuwert Verster. Dan om kwart over tien een masterclass. Daarna gaat om half één Anner Bijlsma in gesprek met een of meer solisten. Om drie uur een middagconcert, om vijf uur het volgende en om kwart over acht het avondconcert. En dan zijn er in de

BAMzaal nog leuke fringedingen en open podia, een beatboxende cellist uit Amerika of een erhu-speelster. Alles lekker snel achter elkaar, zodat je een echte festivalsfeer krijgt. Op de gangen zit het vol met vioolbouwers, uitgevers en heeft platenzaak Concerto een stand. En dan is er nog het Cello Concours, met verplichte stukken van Tan Dun, Dasapin, Boccherini en Lerdahl. Het publiek kan niet weg. Er is te veel leuks. Maar zo'n feestje kun je natuurlijk niet elke week doen."

Voor het openingsconcert heeft Mostert Tan Dun weten te strikken. Hij dirigeert het Nederlands Philharmonisch Orkest in onder meer het *Eerste celloconcert* van Sjostakovitsj, met de vermaarde Truls Mørk als solist. Maar de parade van prachtcellisten is schier eindeloos: Colin Carr, Natalia Gutman, David Geringas, Anssi Kartunen, Doris Hochscheid, Sol Gabetta, het aanstormende talent Ella van Poucke en de Chinees Jian Wang, die als tienjarige te zien was in de film *From Mao to Mozart* (met Isaac Stern) komen allemaal langs. En dat is nog maar een fractie.

"Voor de sponsors zou het aardig zijn als we Yo Yo Ma nog een keer konden krijgen. Ik ken hem goed. Het is puur een agendakwestie. Net als met jongens van Apocalyptica, die vier Finnen die snoeihard versterkte muziek op hun cello spelen. Maar nu moet ik weg - Tan Dun van Schiphol afhalen."

Amsterdamse Cellobiennale, 26 oktober t/m 3 november in het Muziekgebouw aan 't IJ.
www.amsterdamcellobiennale.nl

'Zo'n feestje kun je natuurlijk niet elke week doen'

Klassiek

Amsterdamse Cello Biënnale
Nederlands Philharmonisch Orkest

★★★★★

Voor wie het nog niet wist: er is een feestje gaande in het Muziekgebouw aan 't IJ. Tal van cellisten uit de hele wereld lopen er deze week in en uit om hun bijdrage te leveren aan de vierde editie van de Amsterdamse Cello Biënnale.

Een heus cellofeest, met alles erop en eraan: 's morgens een solosuite van Bach en een verse croissant.

Truls Mørk heeft een speeltechniek waarbij zelfs de allersnelste noot perfect hoorbaar is

masterclasses, recitals en iedere avond een stevig concert. Ook staan er elf wereldpremières op de lessenaars. En niet te vergeten: vast onderdeel van het festival is het Nationaal Cello Concours, waarin jong talent strijdt om het prijzengeld.

Deze Biënnale heeft een oosterse tint. De Chinese componist Tan Dun (1957) is aangetrokken als *artist in residence* en dirigeert eigen werk. Meer musici uit die hoek zullen hun opwachting maken, zoals Du Wei, die mede op verzoek van de Biënnale een nieuw werk schreef.

Tijdens het openingconcert stond Tan Dun – gesteven witte boord en kaarsrechte rug – op de bok voor 'Four secret roads of Marco Polo'. Zijn krachtige slag wees twaalf cellisten plus het Nederlands Philharmonisch Orkest de weg in exotische glissando's, een collectieve ademtocht en ritmische percussie. Het resultaat was een dynamisch geserveerd fantasie-idiom.

Beetje tamme binnenkomer vormde Tsjaikovski's 'Pezzo capriccioso' door Andreas Brantelid (1987) en het orkest onder de baton van Otto Tausk. De jonge Deense cellist produceert een fraaie toon die net om een paar gram meer spanning vraagt. Flitsender ging het eraan toe in de 'Tweede suite voor orkest' van Stravinsky, een eigenwijze partituur, fit gespeeld.

Het neusje van de zalm was het optreden van Truls Mørk met het 'Eerste celloconcert' van Sjostakovitsj, rancieusmerk van de rin: maat houden en toch het volle pond geven, controle en toch een klank met fikse kern. Je zult maar zo'n speeltechniek hebben dat iedere noot, ook de allersnelste, perfect hoorbaar is. Mørk verblufte met volstrekt onopgesmukte cantilenes en dramatische streken en had de orkestleden als fijngevoelige partners achter zich.

Frederike Berntsen

Amsterdamse Cello Biënnale: t/m 3 november. Info: www.amsterdamsecellobiennale.nl

DANS/KLASSIEK

★★★★★

SNOW IN JUNE

Snow in June door LeineRoebana, CvA Percussion en Jakob Koranyi (cello).

28/10, Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam. leinerobana.com

Westers modern met windvlagen Chinese suggestie.

In *Snow in June*, een nieuwe choreografie van Andrea Leine en Harijono Roebana op *Elegy: Snow in June* (1991) van de Chinees-Amerikaanse componist Tan Dun, delen dansers en musici het podium. Geen van beide dringt pontificaal op de voorgrond, wat nu en dan best jammer is. Dat de choreografie in première gaat tijdens de Amsterdamse Cellobiënnale, maakt hyperalert op de dansers. Wat doen zij hier, wat voegen ze toe?

Elegy: Snow in June is een stuk voor een cellist (Jakob Koranyi) en vier percussionisten die ook stenen tegen elkaar slaan en papier doorscheuren (CvA Percussions). De muziek begint ingetogen – de cello glijdt en zingt als de Chinese taal – maar krijgt al rap felle uithalen en onrustige ritmes. Het klinkt westers modern met windvlagen uit de Chinese opera, vechtsport en nieuwjaarsoptocht.

De choreografie zet deze suggestieve kracht. Zes sneeuwwit geklede dansers bewegen zich in de zone tussen cellist en slagwerkensemble. Aanvankelijk stil, maar geleidelijk steeds aanwezig. De dansers nemen je mee naar stille rijstvelden en lang vervlogen tijden, zeker in hun meer stille poses, maar belichamen ook hectiek, frustratie en onrust.

Mirjam van der Linden

Volkskrant, 1 nov. '12

Een dansende oproep voor menselijkheid

Snow in June
Leine/Roebana

★★★★★

Als er een dansgezelschap is dat de compositie voor percussie en cello 'Snow in June' van Tan Dun in de lichamen van dansers kan verklanken, dan is dat Leine/Roebana. Het wezen van het werk van de Chinese componist Tan Dun raakt dat van het danswerk van het Amsterdamse choreografenduo Andrea Leine en Harijono Roebana: een 'poëtische' totaalervaring die even grillig als verfijnd, maar nergens geforceerd is.

Tan Dun slaat in zijn 'Snow in June' zijn typerende muzikale brug tussen de tradities van oost en de vernieuwing van west. De lyrische cello, in het kader van de Cello Biënnale fantastisch bespeeld door de Zweed Jakob Koranyi op de voorplecht van het

podium, zet zich schrap tegen de erupties van de percussie van de vier Amsterdamse conservatoriumstudenten achter hem. Midden in die muzikale weerbarstigheid de dansers van Leine/Roebana's, aangevuld met dansers van Dance Forum Taipei, die tegen de percussie ingaan.

Tan Dun had bij het componeren van 'Snow in June' een Chinese 13de eeuwse vertelling in zijn hoofd, die hij associeerde met de gebeurtenissen op het Plein van de Hemelse Vrede in 1989. De donkere ondertoon van de muziek komt ook suggestief in de dans tot uiting. Als de dansers elkaar 'wiegen' in schrijdende tred, elkaar beschermend tegen een onzichtbaar kwaad, laat de productie zich zien als een oproep voor menselijkheid.

'Snow in June' is een dialoog, zo'n zeldzame waarin alle gesprekspartners zichzelf overstijgen.

Sander Hiskemuller

Vanavond Chassé Theater Breda, aangevuld met andere choreografieën.

www.leinerobana.com

Trouw, 1 nov. '12

Week lang draait alles om de cello

In het Muziekgebouw in Amsterdam is tot en met zaterdag de Cellobiënnale. Voor de meesters op de cello, maar ook voor de jonge muzikantjes.

Je hebt een prachtig vibrato, maar het is wel steeds hetzelfde', zegt de Noorse cellist Truls Mørk tegen een van de deelnemers aan zijn cello-masterclass. 'En breng meer vrijheid, meer opwindend in je streek. Adem meer met de strijktok.'

Mørk is een van de 35 topcellisten die deze week acte de présence geven bij de vierde editie van de Amsterdamse Cellobiënnale. Het aantal deelnemers zal al gauw het tienvoudige bedragen, want behalve de aanstormende talenten die deelnemen aan de masterclasses en het Nationaal Cello Concours zijn er ook nog de 140 leden van het Mega Kinder Cello Orkest, die een stuk van Martin Fondse uitvoeren. Fondse leidt zijn musici door de noten met behulp van gekleurde bordjes met nummers, die hij beurtelings opsteekt. De grote zaal van het Muziekgebouw zit bomvol ouders, zusjes en broertjes.

'Van alle instrumenten lijkt de cello het meest op de menselijke stem', zegt artist in residence Tan Dun tijdens de opening. 'Het is net een bariton. Een ander instrument lijkt op de sopraan. Dat is de erhu, de tweesnarige

Chinese viool.' Die twee heeft hij bij elkaar gezet: het Cellooctet Amsterdam levert al kloppend en zoemend een opzweepende achtergrond voor de fabelachtige erhuspeelster Tan Wei, die donderdag opnieuw te horen is in Tans *Crouching Tiger Concerto*.

Alle muziek van Tan heeft zijn wortels in de cultuur van zijn vaderland, maar voor *The Map*, een groot stuk

voor cello, orkest en video uit 2003, geldt dat van begin tot eind. Hierin brengt Tan een eerbetoon aan zijn geboortestreek Hunan. De klanken uit de video-opnames, die reiken van ketsende keitjes en aangeblazen bladeren tot de altijd verbazingwekkende klanken van de sho, het Chinese mondgorgel, vermengt hij op geraffineerde wijze met imitaties in het orkest. Cellist Anssi Karttunen voegt zich daarbij met een solopartij vol inflecties en glijtonen, die rechtstreeks afkomstig zijn uit de Chinese manier van zingen. *The Map*, zowel een ear als een eyeopener.

In *Four Secret Roads of Marco Polo* toont Tan de synthese tussen zijn traditie en het westerse componeren. De twaalf celli die hier een centrale positie innemen, krijgen gelegenheid tot solistisch schitteren, maar raken als het Nederlands Philharmonisch Orkest goed op dreef is wel een beetje ondergesneeuwd.

Het stuk wordt voorafgegaan door het korte *Pezzo Capriccioso* van Tsjaikovski, waarin de Deense cellist Andreas Brantelid de vonken eraf laat vliegen, en gevolgd door Sjostakovitsj' *Eerste celloconcert*. Hier levert

Mørk een indringende topprestatie, waarbij hij in zijn spel en voordracht bij vlagen doen denken aan Mstislav Rostropovitsj, voor wie het stuk oorspronkelijk is geschreven. Dat hij net zo weinig haar op zijn hoofd heeft als zijn grote voorganger, versterkt die indruk.

Dat de cello niet alleen klassiek kan kwelen, is de avond daarna te horen in het Bimhuis. De improvisaties van Vincent Courtois en Jérôme Pernoo klinken in eerste aanleg vooral jazzy, maar de timbres die ze uit hun cello's halen, hebben bij tijd en wijle de power van een elektrische gitaar.

De Cellobiënnale heeft deze hele week nog van dit soort verrassingen in petto, met premières van Julia Wolfe, Alexander Raskatov, het vaste onderdeel Bach & Breakfast, de finale van het tweejaarlijkse celloconcours en tal van andere activiteiten.

Frits van der Waa

Amsterdamse Cellobiënnale, Muziekgebouw, Amsterdam, t/m 3/11. amsterdamsecellobiennale.nl

De Volkskrant, 30 okt. '12

Beatboxen op de cello

Door Auke VanderHoek

De scholieren van de OSB, Openbare Scholengemeenschap Bijlmer, werden op 1 november in het muzieklokaal getraakteerd op een intiem optreden van de cellist Kevin Olusola. De Amerikaan speelt cello en combineert dit met beatboxen, met alleen de mond het geluid van een drumstel nadoen. De klassieke muziek, gecombineerd met moderne, wist de aandacht van de tieners vast te houden.

Bij een medley herkennen de kinderen Michael Jackson en de tune van Inspector Gadget. De smartphones kwamen omhoog om foto's en videotjes te maken. De naam van de artiest en zijn band Pentatonics werden meteen gegoogled en op YouTube bekeken. En na afloop werd Kevin omringd door enthousiaste handtekeningjagers.

Hoog in de hitparade

Kevin Olusola is een Amerikaans multitalent met Nigeriaanse wortels. Op 17-jarige leeftijd werd hij als saxofonist Musician of the Year. Na een studie aan de Yale University vertrok hij naar China waar hij een eigen radioprogramma kreeg. Daar kwam hij op het idee om beatboxen te combineren met de cello. Nu staat hij hoog in de Amerikaanse hitparade met zijn vocalgroup Pentatonics. De organisatie Cello Biënnale haalde hem naar Nederland voor concerten en workshops. Het is voor de OSB een grote eer dat hij twee concerten gaf voor de Leerorkestleerlingen.

Foto: Auke VanderHoek

Stadsblad Zuidoorst, nov '12

Snow in June door LeineRoebana, CvA Percussion en Jakob Koranyi (cello).
28/10, Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam. leinerobana.com

Westers modern met windvlagen Chinese suggestie.

In *Snow in June*, een nieuwe choreografie van Andrea Leine en Harijono Roebana op *Elegy: Snow in June* (1991) van de Chinees-Amerikaanse componist Tan Dun, delen dansers en musici het podium. Geen van beide dringt pontificaal op de voorgrond, wat nu en dan best jammer is. Dat de choreografie in première gaat tijdens de Amsterdamse Cellobiënnale, maakt hyperalert op de dansers. Wat doen zij hier, wat voegen ze toe?

Elegy: Snow in June is een stuk voor een cellist (Jakob Koranyi) en vier percussionisten die ook stenen tegen elkaar slaan en papier doorscheuren (CvA Percussions). De muziek begint ingetogen – de cello glijdt en zingt als de Chinese taal – maar krijgt al rap felle uithalen en onrustige ritmes. Het klinkt westers modern met windvlagen uit de Chinese opera, vechtsport en nieuwjaarsoptocht.

De choreografie zet deze suggestieve kracht. Zes sneeuwwit geklede dansers bewegen zich in de zone tussen cellist en slagwerkensemble. Aanvankelijk stil, maar geleidelijk steeds aanwezig. De dansers nemen je mee naar stille rijstvelden en lang vervlogen tijden, zeker in hun meer stille poses, maar belichamen ook hectiek, frustratie en onrust.

Mirjam van der Linden

De Volkskrant, 30 okt. '12

Trouw, 29 okt. '12

'De cello is een naakte vrouw. De cello is een moordenaar en de cello zingt als een mens - misschien zelfs mooier nog. Ziedaar drie redenen om de Amsterdamse Cello Biënnale te bezoeken' - **Parool**, 27 oktober 2012

'In een uitverkochte zaal viel het publiek zaterdagavond als een blok voor aansprekende fusie tussen Oost en West die Tan Dun in zijn multimediale celloconcert *The Map* bereikte.' - **Parool**, 29 oktober

Tan Dun: "Ik heb het altijd heerlijk gevonden om voor de cello te componeren. In het tenor- en baritonregister benadert hij de menselijke stem. Het instrument heeft ook een groot bereik, van heel laag naar heel hoog, geweldig." - **Trouw**, 26 oktober 2012

'...het korte Pezzo Capricioso van Tsjajkovski waarin de Deense cellist Andreas Brantelid de vonken er vanaf laat vliegen, gevolgd door Sjostakovitjs' eerste Celloconcert. Hier levert Truls Mørk een indringende topprestatie waarbij hij in zijn spel en voordracht bij vlagen doet denken aan Msislav Rostropovitsj voor wie het stuk oorspronkelijk is geschreven.' - **Volkskrant**, 30 oktober

Een dansende oproep voor menselijkheid. 'Snow in June is een 'poëtische' totaalervaring die even grillig is als verfijnd, maar nergens geforceerd.' - **Trouw**, 1 november

Hoofdbegunstigers

Fondsen

M.A.O.C. GRAVIN VAN BYLANDT STICHTING

EDUARD VAN BEINUM FOUNDATION

WILHELMINA E. JANSEN FONDS

STICHTING THURKOW FONDS

Partners en sponsors

Concert Hall of the 21st Century
Muziekgebouw aan 't IJ

Mediapartners

I amsterdam.

amsterdamsecellobiennale.nl